

PROGRAMACIÓ

FONAMENTS DE LA COMPOSICIÓ

CURS 2017-2018

GABRIEL BARCELÓ MARTÍ

CONSERVATORI DE MENORCA

INTRODUCCIÓ

Els coneixements adquirits prèviament pels alumnes lis permetrà desenvolupar determinades destresses d'escriptura, així com aprofundir en el coneixement dels principals elements i procediments compositius durant els dos darrers anys dels ensenyaments professionals. D'aquesta manera podran iniciar-se en l'estudi de la Composició i podran aprofundir cada vegada més en la comprensió de les obres musicals per a que sigui possible una interpretació adequada.

L'assignatura de Fonaments de Composició ha estat dissenyada, principalment, per a aquells alumnes que desitgin orientarse cap a la Composició, Musicologia, Direcció d'orquestra o cors, Pedagogia, etc., però també pels instrumentistes que volen aprofundir més en els llenguatges que els compositors han emprat al llarg del temps.

En aquesta assignatura queden fusionats els ensenyaments d'Harmonia, Contrapunt i l'Anàlisi Musical. Aquestes matèries no segueixen considerant-se independents, sinó complementàries en la música. D'aquesta manera, durant els dos últims cursos dels ensenyaments professionals de música, l'alumnat experimentarà a través de la seva pràctica els procediments bàsics dels estils Barroc, Clàssic i Romàntic, per mitjà de la composició de petites peces o fragments escrits dins dels postulats estilístics d'aquestes èpoques, sent l'anàlisi prèvia una útil i necessària eina perquè en prenguin coneixement teòric.

OBJECTIUS GENERALS

Els ensenyaments de Fonaments de Composició dels Ensenyaments Professionals de música han de tenir com a objectiu el desenvolupament de les competències següents

- a) Conèixer els principals elements i procediments compositius de les diferents èpoques i autors, des del Cant Gregorià fins a l'actualitat.
- b) Conèixer l' interrelació dels procediments compositius amb les estructures formals de les diferents èpoques.
- c) Escoltar internament els elements i procediments estudiats, tant en l'anàlisi d'obres com en la realització d'exercicis escrits.
- d) Emprar els diferents elements i procediments compositius de les èpoques Barroca, Clàssica, Romàntica i posteriors.
- e) Identificar auditivament els elements i procediments compositius que configuren la forma musical a petita i gran escala.
- f) Realitzar petites composicions lliures per a diferents instruments i estils compositius.
- g) Analitzar obres des de diferents punts de vista que ens permeti avançar amb la seva comprensió.

CONTINGUTS

5è CURS de E.P.

TEMPORALITZATS

1a AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- HARMONIA ALTERADA

l'Acord de 6a Augmentada

2- LES NOTES ESTRANYES A L'HARMONIA

Valoració de les dissonàncies irregulars

La dissonància regular

Tipus de les Notes Estranyes (notes de pas, floreig, retards, appoggiature, elisions, escapades, anticipacions, etc.)

Xifrat de les notes estranyes

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- LES ESPÈCIES CONTRAPUNTÍSTIQUES

La 1a espècie -nota contra nota-

La 2a espècie -nota contra dues notes-

2- INICIACIÓ AL CORAL EN L'ESTIL DE J.S.BACH

CONTINGUTS FORMALS

1- LES PETITES FORMES

Les formes primària, binària i ternària
El Lied

2- INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DE LA FORMA SONATA

2A AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- RESSOLUCIONS EXCEPCIONALS DE LES DISSONÀNCIES

2- LA MODULACIÓ ENHARMÒNICA -sistema d'eixos de Bartok-
L'acord de 7a Disminuïda com a enharmònic

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- LES ESPÈCIES CONTRAPUNTÍSTIQUES

La 3a espècie -nota contra quatre notes-
La 4a espècie -nota contra nota sincopada-

CONTINGUTS FORMALS

1- CONTINUACIÓ A L'ESTUDI DE LA FORMA SONATA

2- EL SEGON MOVIMENT -LENT-

La forma Sonata amb i sense desenvolupament
El Lied desenvolupat

3A AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- EL PEDAL

Funció del pedal
Acords possibles que el constitueixen

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- LA 5A ESPÈCIE CONTRAPUNTÍSTICA

Nota contra diferents ritmes -florit-

2- CONTRAPUNT A TRES VEUS

Diverses combinacions de les diferents espècies   contrapuntístiques

CONTINGUTS FORMALS

1- EL TERCER MOVIMENT

El Menuetto i l'Escherzo

6è CURS de E.P.

1a AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- HARMONIA ALTERADA

Acords amb la 5a alterada
Anàlisi i xifrat

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- EL CORAL EN L'ESTIL DE J.S.BACH

2- CONTRAPUNT A TRES PARTS

CONTINGUTS FORMALS

1- EL QUART MOVIMENT -vivo-

El Rondó
El Rondó-Sonata
El tema amb variacions

2A AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- LA TONALITAT CROMÀTICA

Suspensió de la tonalitat
Els nous acords

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- EL CANON

El Canon infinit
El Canon infinit a l'octava, a la quinta i a la segona

CONTINGUTS FORMALS

1- LA FUGA

3a AVALUACIÓ

CONTINGUTS HARMÒNICS

1- LA MODULACIÓ ENHARMÒNICA

Modulacions amb acords simètrics

Modulacions enharmòniques teòriques

Modulacions amb els nous acords alterats

CONTINGUTS CONTRAPUNTÍSTICS

1- LA INVENCió

El contrapunt invertible a dues veus

CONTINGUTS FORMALS

1- EL CONCERT CLÀSSIC

Diferències entre els diferents moviments a la Sonata, al Concert i a la Simfonia

METODOLOGIA

La classe de Fonaments de Composició és grupal i es pretén que sigui activa i participativa on l'alumne siga protagonista del procés ensenyament-aprenentatge.

Les classes partiren dels seus coneixements previs en les distintes àrees a treballar , cosa que pot fer possible que el professor comenci les seves explicacions repassant matèries que presumiblement haurien d'ester assolides.

El professor és lliure d'organitzar la classe com cregui més oportú, tenint en compta el que faixi més falta reforçar als alumnes pel seu correcte assoliment dels coneixements.

En el cas de l'avaluació continua, es valorarà molt els treballs realitzats durant el curs així com l'actitud amb la qual l'alumne els realitza i participa en la classe.

BIBLIOGRAFIA

Hindemith P.	Armonia tradicional
Piston W.	Armonia
Zamacois J.	Armonia
Zamacois J.	Formas musicales
La Rue J.	Analisis del Estilo Musical
Toch E.	La Melodia
Rosen	La Forma Sonata
Schonberg	Armonia
Schonberg	Funciones Estructurales

AVALUACIÓ

CRITERIS D'AVUACIÓ

1.-Realitzar exercicis a partir d'un baix xifrat:

Es tracta de comprovar el domini de l'alumne per a encadenar un fragment harmònic.

2.-Realitzar exercicis a partir d'un baix o un soprano donats sense xifrar:

Es tracta de comprovar el domini de l'alumne/a en la realització harmònica tant en el que fa referència a la mecànica d'encadenaments com a les relacions harmòniques dels acords. També es tindrà especial atenció en les melodies del baix o del soprano que ha de realitzar l'alumne/a.

3.-Composar exercicis breus a partir d'un esquema harmònic determinat, ja sigui donat o bé fet pel propi alumne/a :

Aquest criteri ens permetrà valorar la capacitat de l'alumne/a per a crear íntegrament petites peces musicals així com la seva habilitat en composar unes veus externes interessants i un procés tonal lògic i cuidat.

4.-Identificar auditivament els principals elements morfològics de l'harmonia tonal:

S'avaluarà l'habilitat auditiva a través de la identificació dels diferents acords estudiats, en estat directa, primera inversió i segona inversió.

5.-Identificar auditivament els principals procediments sintàctics de l'harmonia tonal:

Es valorarà l'habilitat auditiva de l'alumne/a en el reconeixement de les diferents funcions dels acords en els principals procediments harmònics (cadències, progressions, etc.).

6.-Identificació auditiva de les diferents estructures formals:

Es valorarà la capacitat d'identificar les distintes estructures formals així com la comprensió de l'estreta relació entre forma i procediments harmònics estructurals.

7.-Identificar els elements morfològics mitjançant l'anàlisi d'una obra musical:

Reconèixer els acords estudiats i la seva comprensió serà el que es valorarà en aquest punt de l'exercici.

8.-Identificar mitjançant l'anàlisi d'una obra musical els procediments sintàctics i formals:

Es valorarà l'habilitat de l'alumne/a en el reconeixement dels procediments harmònics i formals, juntament amb les funcions dels acords des d'un punt de vista estilístic.

9.-Identificar mitjançant l'anàlisi d'obres musicals els procediments de transformació temàtica:

Es pretén avaluar la capacitat per reconèixer les transformacions temàtiques dels materials que intervenen en una obra i les seves relacions en el context harmònic i estilístic.

10.-Identificar auditivament diversos errors en exercicis preparats per aquesta finalitat:

Amb això es pretén avaluar l'habilitat per a detectar auditivament defectes en la realització així com proposar alternatives adequades.

11.-Identificar mitjançant l'anàlisi diversos errors en exercicis preparats amb aquesta finalitat:

Es valorarà l'habilitat de l'alumne/a per a detectar possibles defectes de realització així com la capacitat per a proposar solucions.

12.- Realitzar exercicis de Contrapunt simple o d'espècies a dues, tres i quatre veus en les combinacions clàssiques.

Amb açò es preten avaluar la capacitat de l'alumnat de crear línies melòdiques interessants i equilibrades.

13.- Harmonitzar corals "a capella" en l'estil de J. S. Bach.

Amb aquest criteri es pretén avaluar la capacitat de l'alumnat tant per a realitzar una harmonització equilibrada com per a elaborar línies melòdiques interessants cuidant especialment la veu del baix.

14.- Realitzar exercicis de Contrapunt invertible a diferents intervals.

S'avaluarà la capacitat de l'alumnat per crear línies melòdiques interessants la superposició de les quals resulti equilibrades dels punts de vista harmònic i contrapuntístic.

15.- Realitzar Canons i Invencions

Amb açò es podrà avaluar l'alumnat la capacitat d'emprar les diferents tècniques del llenguatge contrapuntístic amb línies melòdiques interessants i amb una harmonia equilibrada.

PROCEDIMENTS DE QUALIFICACIÓ

5è CURS

Els treballs realitzats durant el curs tindran una valoració del 50% de la nota en cas d'haver assistit a classe.

Els exàmens i proves realitzades a les avaluacions així com al final de curs es valoraran amb l'altre 50% de de la nota. Aquest es dividirà de la següent manera:

- Treball Harmònic	20%
- Treball Contrapuntístic	10%
- Anàlisi	15%
- Audició	5%

En el cas de que l'alumne perdi el dret de l'avaluació continua se'l valoraria en un exàmen final on el barem seria del cent per cent de la nota assolida amb els percentatges anteriors duplicats.

6è CURS

Durant aquest curs l'alumne realitzarà una sèrie de treballs contrapuntístics que consistiran en la composició de dos Canons a diferent distància així com una Invenció, totes elles a dues veus contrapuntístiques i una de lliure. Aquesta activitat es valorarà amb el 30% de baremació en la nota final.

Aquesta feina serà realitzada a casa i corregida durant tot el curs i per tant serà la nota del treball durant el curs.

La resta de la valoració de la nota seguirà la següent baremació:

- Treball Harmònic	20%
- Anàlisi	30%
- Audició	10%
- Petita Composició	10%

PERDUA DEL DRET D'AVALUACIÓ CONTINUA

Els alumnes que hagin perdut el dret a l'Avaluació Continua hauran de realitzar una prova en la que hi trobaran tots els continguts i matèries que s'han tractat en el curs.

5è Curs

es realitzaran els següents treballs	valoració
Treball Harmònic	40%
Anàlisi d'un 1r o 2n moviment d'una Sonata	30%
Audició	10%
Contrapunt a tres veus B X, 2a i 5a Espècies	20%

6è Curs

es realitzaran els següents treballs

valoració

Treball Harmònic	30%
Analisi d'un 4t moviment de Sonata o una Fuga	30%
Audició	10%
Realitzar una part d Invenció o Cano	30%